

[Frede Nielsen.]

siges at være meget betydelig. Det drejer sig, saa vidt jeg ved, om ca. 10 Skoler, der er opført i de seneste Aar, og jeg beder den højtærede Undervisningsminister om at oplyse, hvor langt man er kommet med disse Undersøgelser.

Jeg ved ganske klart, at den Overgangsordning, der nu bliver Tale om, utvivlsomt vil blive meget ubehagelig og anstrengende for de danske Lærere, men den bør tages, hvor der er Mulighed derfor. Situationen er den, at der er en katastrofal Mangel paa Lærere, og det kan komme til at genere denne Overgangsordning overordentlig stærkt. Jeg tror, at hvis det skulde vise sig umuligt at faa Lærere nok til at klare denne Opgave, bør man animere til at optage de tyske Børn i de danske Klasser, hvor Elevtal og Pladsforhold gør det muligt. Det er allerede sket adskillige Steder, og jeg har undersøgt, hvilket Indtryk man har af Forholdene, hvor det er sket. Man har sagt til mig baade fra By og Land, at det stort set gaar udmærket. Børnene kan alle sammen Dansk, og de taler Dansk sammen. Det er udelukkende Dansk, der lyder paa Legepladsen, og de gaar meget godt ind i Legen sammen; der er kun ganske faa Udslag af egentligt Modsætningsforhold. Det, der kan ske efter den lange Lediggang, er, at maaske en Del Børn maa sættes en Klasse tilbage; men det maa man jo tage, og jeg ser heller ikke nogen Ulykke deri.

Jeg vil endvidere sige til den højtærede Undervisningsminister, at den Tidsfrist, som Kommissionen, i hvert Fald Kommissionsflertallet ønskede, nemlig til 1. April 1946, bør overholdes. Jeg ved godt, at det bliver en mærkelig kort Overgangstid, men alligevel bør man gøre det. Der var i Kommissionen et meget stort Flertal for Overholdelsen af denne Tidsfrist, og jeg kan sige, at der i den sønderjyske Befolkning er stærk og ubetinget Stemning derfor. Det er ganske afgjort, at man maa vente en meget voldsom Opposition, hvis Fristen forlænges. Man vil ganske givet i de sønderjyske Landsdele opfatte en eventuel Forlængelse som et Forsøg paa at skyde den endelige Ordning ud saa længe, at Linierne bliver flydende og der skabes Mulighed for Videreførelse af tysksprogede Kommuneskoler. Vi ved, at der er visse Lejre, der ønsker det, men som sagt, det store Flertal i Befolkningen vil vende sig meget stærkt mod saadanne Forsøg, og den danske Skole i de sønderjyske Landsdele trænger i højeste Grad til Ro og faste Forhold. Vi maa snart

ud af denne Midlertidighed og naa til den Ro, som Skolen maa have til sit Arbejde.

Jeg udtaler Haabet om, at den sønderjyske Skolekommission i sine kommende Mødeserier vil arbejde hurtigt, saadan at Indstilling om en endelig Ordning vil kunne afgives meget kort efter Nytaar. Det vil være meget klogt af det tyske Mindretal at regne med en endelig Ordning som den, der er antydnet af Kommissionsflertallet, og som lige fra Kapitulationen har haft det overvejende Flertal af den sønderjyske Befolkning bag sig. Jeg er sikker paa, at det vil blive en haard Overgang for det tyske Mindretal, men det maa og det kan tage denne Overgangsordning som den bitre Konsekvens det er af egen Politik og egen Holdning. Vi ved, at der bliver tilbage i Sønderjylland en ret stærk Kærne af Tyskhed. Vi har ikke i Sinde at hindre Tyskernes kulturelle og folkelige Arbejde, vi vil give fri Bane for det, der er ærligt, loyalt og aabent, men ogsaa Danmark har en Konsekvens at drage af vore bitre Oplevelser og Erfaringer, og jeg vil sige, at nu maa Fastheden træde i Stedet for den vigende Linie, der paa Skolens Omraade har karakteriseret Tiden lige siden Genforeningen.

Erik Appel: Det til Behandling værende Lovforslag betegnede den højtærede Undervisningsminister som en nødvendig Overgangsordning, der kan bringe os paa fast lovmæssig Grund. Jeg maa dertil bemærke, at jeg ikke har anset en Overgangsordning for nødvendig af skolemæssige Grunde, idet jeg har den Opfattelse, at man meget velbegrundet og mere smertefrit end senere straks kunde være gaaet til en endelig Ordning eller dog en Ordning paa flere Aaremaal, indtil det viste sig klart, om det tyske Mindretal vilde indstille sig paa loyal Tilpasning til Livet i Danmark. Paa Grund af ministerielle Betænkeligheder, der ogsaa deltes af Medlemmer af dette høje Ting saavel som af betydende Kredse i vort Folk, lod det sig ikke gøre at gennemføre en saadan Ordning. Det er denne Omstændighed alene, der har gjort en midlertidig Ordning nødvendig, for den højtærede Undervisningsminister har jo saa bitterlig Ret i, at vi trænger til at komme paa fast lovmæssig Grund.

Det havde været ønskeligt, om vi var kommet det for flere Maaneder siden; men naar dette ikke har kunnet ske, vil jeg mene, at det havde været rimeligt, om man administrativt havde søgt at tilvejebringe Muligheder for de tyske Børns Skolegang, selv